

THỰC TRẠNG CÁC YẾU TỐ THỂ DỤC THỂ THAO NGOẠI KHÓA ẢNH HƯỞNG TỚI PHÁT TRIỂN THỂ LỰC CỦA HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ TỈNH BẮC NINH

Nguyễn Văn Phúc⁽¹⁾
Lê Thị Thanh Thủy⁽²⁾

Tóm tắt:

Sử dụng phương pháp phỏng vấn để đánh giá thực trạng một số yếu tố cơ bản của TDTT ngoại khóa ảnh hưởng tới việc phát triển thể lực của học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh trên các mặt: Nội dung và hình thức hoạt động TDTT NK; Nhu cầu tập luyện TDTT NK. Kết quả cho thấy: Học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh tập luyện thể thao ngoại khóa đa dạng cả về nội dung và hình thức; Còn nhiều học sinh có nhu cầu tập luyện thể thao ngoại khóa nhưng chưa tham gia tập luyện, là điều kiện tiềm năng thuận lợi cho việc phát triển phong trào TDTT NK nhằm phát triển thể lực cho học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh.

Từ khóa: học sinh THCS, yếu tố ảnh hưởng, TDTT NK...

Actual situation of extracurricular sport -related factors affecting physical development of secondary school students in Bac Ninh province

Summary:

The topic has employed the interview method to assess the actual situation of some basic factors of extracurricular sports and physical education, which affect the physical development of secondary school students in Bac Ninh province. The assessment has been done in terms of: Content and form of extracurricular sports; The demand in practicing extracurricular sports. The results show that secondary school students in Bac Ninh province practice sports in a variety of formats and content. And there are several students who have the demand in practicing sports outside of the classroom but have not yet participated in the exercise. That will create a potential favorable condition for the development of the extracurricular sport movement in order to develop physical fitness for secondary school students in Bac Ninh province.

Keywords: secondary school students, influencing factors, extracurricular sports...

ĐẶT VẤN ĐỀ

Thể dục thể thao ngoại khóa (TDTT NK) là hoạt động tập luyện tự nguyện của học sinh, sinh viên, diễn ra dưới hình thức tổ chức có người hướng dẫn hoặc tự tập, thường được tiến hành ngoài giờ học nội khóa, phù hợp với sở thích, giới tính, lứa tuổi và sức khỏe của học sinh, sinh viên. Song song với GDTC nội khóa chỉ được tiến hành với 02 tiết/ tuần ở cấp THCS, hoạt động TDTT NK diễn ra với nhiều thời gian hơn và hỗ trợ rất tốt cho việc hoàn thành các mục tiêu GDTC nói chung và phát triển thể lực cho học sinh nói riêng.

Việc phát triển thể lực của học sinh trong trường học các cấp chịu ảnh hưởng của rất nhiều yếu tố, trong đó có các yếu tố TDTT NK. Vì vậy, chỉ khi tác động đồng bộ các giải pháp phù

hợp, có hiệu quả tới tất cả các yếu tố ảnh hưởng mới có thể đem lại hiệu quả phát triển toàn diện các tố chất thể lực tốt nhất cho học sinh. Tuy nhiên, trên thực tế tại nhiều trường THCS trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh, việc phát triển phong trào tập luyện TDTT NK cho học sinh chưa được chú ý đúng mức.

Để có căn cứ tác động các giải pháp phù hợp, có hiệu quả nhằm phát triển thể lực cho học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh, nghiên cứu đánh giá chính xác thực trạng các yếu tố cơ bản của TDTT NK ảnh hưởng tới việc phát triển thể lực của học sinh là vấn đề cần thiết và có ý nghĩa thực tiễn.

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Quá trình nghiên cứu sử dụng các phương pháp: Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu; Phương pháp quan sát sư phạm; Phương pháp

(1) PGS.TS, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

(2) TS, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

phòng vấn; phương pháp toán học thống kê.

Nghiên cứu được tiến hành tại 12 trường THCS trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh gồm: 02 trường THCS trọng điểm (theo quyết định): Trường THCS Nguyễn Đăng Đạo, TP Bắc Ninh; Trường THCS Từ Sơn, thị xã Từ Sơn; 04 trường THCS khối thành thị (theo địa giới hành chính): Trường THCS Ninh Xá, TP Bắc Ninh; Trường THCS Đại Phúc, TP Bắc Ninh; Trường THCS Châu Khê, thị xã Từ Sơn; Trường THCS Đình Bảng, thị xã Từ Sơn và 06 trường THCS khu vực nông thôn (theo địa giới hành chính) gồm: Trường THCS Vũ Kiệt, huyện Thuận Thành; Trường THCS Phương Liễu, huyện Quế Võ;

Trường THCS thị trấn Thứa, huyện Lương Tài; Trường THCS Hoàn Sơn, huyện Tiên Du; Trường THCS Đại Bái, huyện Gia Bình; Trường THCS thị trấn Chờ, huyện Yên Phong.

Đối tượng tham gia phỏng vấn: 1398 học sinh của 12 trường THCS thuộc đối tượng khảo sát.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

1. Thực trạng mức độ và nội dung hoạt động thể dục thể thao ngoại khóa của học sinh Trung học cơ sở tỉnh Bắc Ninh

Khảo sát thực trạng mức độ và nội dung tập luyện TDTT NK của 1398 học sinh (713 nam và 685 nữ) thuộc 12 trường THCS tỉnh Bắc Ninh đối tượng khảo sát được tiến hành bằng

Bảng 1. Thực trạng mức độ và nội dung tập luyện thể dục thể thao ngoại khóa của học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh (n=1398)

TT	Nội dung	Tổng số		Giới tính			
				HS nam (n=713)		HS nữ (n=685)	
		m _i	%	m _i	%	m _i	%
<i>Mức độ tham gia tập luyện</i>							
1	Không tham gia tập luyện	640	45.78	309	43.46	331	48.32
2	Có tham gia tập luyện thể thao ngoại khóa	758	54.22	404	56.82	354	51.68
<i>Nội dung tham gia tập luyện</i>							
2.1	Bóng đá	199	14.23	151	21.24	42	6.13
2.2	Bóng chuyền hơi	176	12.59	85	11.95	91	13.28
2.3	Đá cầu	587	41.99	176	24.75	149	21.75
2.4	Bóng rổ	167	11.95	89	12.52	76	11.09
2.5	Cầu lông	180	12.88	98	13.78	82	11.97
2.6	Điền kinh	112	8.01	63	8.86	49	7.15
2.7	Võ – Vật	231	16.52	123	17.3	107	15.62
2.8	Bóng bàn	101	7.22	50	7.03	51	7.45
2.9	Bơi lội	51	3.65	23	3.23	28	4.09
2.1	Cờ (cờ vua, cờ tướng)	100	7.15	48	6.75	52	7.59
2.11	Thể dục	204	14.59	88	12.38	118	17.23
2.12	Các môn thể thao khác	77	5.51	43	6.05	34	4.96

phiếu hỏi. Kết quả được trình bày tại bảng 1.

Qua bảng 1 cho thấy:

Tỷ lệ học sinh tại các trường THCS tỉnh Bắc Ninh tham gia tập luyện TDTT NK là rất cao, chiếm tới 54.22% tổng số học sinh, tỷ lệ học sinh nam tham gia ngoại khóa nhiều hơn nữ xấp xỉ 5%.

Các môn thể thao được học sinh các trường

THCS tỉnh Bắc Ninh yêu thích và tham gia tập luyện nhiều nhất gồm: Đá cầu, Bóng đá, Cầu lông, Bóng chuyền hơi, Bóng rổ, Võ - vật và Thể dục. Các môn thể thao được học sinh nam tập luyện ngoại khóa nhiều nhất là Bóng đá, Đá cầu, Cầu lông, Võ - Vật và Thể dục. Các môn được yêu thích và tập luyện nhiều nhất ở nữ là Đá cầu, Bóng chuyền hơi, Cầu lông, Bóng rổ và Thể dục.

Các môn thể thao khác chiếm tỷ lệ thấp hơn.

2. Thực trạng hình thức hoạt động thể dục thể thao ngoại khóa của học sinh Trung học cơ sở tỉnh Bắc Ninh

Thực trạng hình thức tập luyện và tổ chức tập

Bảng 2. Thực trạng hình thức tổ chức tập luyện thể dục thể thao ngoại khóa của học sinh các trường THCS tỉnh Bắc Ninh (n=758)

TT	Hình thức tổ chức	Có		Không		So sánh	
		m _i	%	m _i	%	χ ²	P
1	Không có hướng dẫn	512	67.55	252	33.25	414.1	<0.05
2	Có hướng dẫn	246	32.45	512	67.55		
3	Kết hợp	182	24.01	576	75.99		

Qua bảng 2 cho thấy: Có tới 67.55% học sinh tập luyện TDTT NK không có người hướng dẫn, và chủ yếu là học sinh tập luyện tự phát; Tỷ lệ học sinh tập luyện TDTT NK có người hướng dẫn chỉ chiếm 32.45%, là những học sinh tập luyện theo hình thức đội tuyển hoặc các CLB thể thao; Có 24.01% tổng số học sinh tập luyện

luyện TDTT NK của học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh được đánh giá thông qua phỏng vấn bằng phiếu hỏi tới 758 học sinh có tham gia tập luyện TDTT NK, trong đó có 404 nam và 354 nữ. Kết quả phỏng vấn được trình bày tại bảng 2 và bảng 3.

theo cả 2 hình thức có và không có người hướng dẫn. So sánh sự khác biệt tỷ lệ người tham gia ở 3 hình thức tập luyện cho thấy có sự khác biệt có ý nghĩa thống kê (P<0.05).

Song song với việc khảo sát hình thức tổ chức tập luyện TDTT NK của học sinh, chúng tôi tiến hành khảo sát các hình thức tập luyện TDTT NK của học sinh. Kết quả được trình bày

Bảng 3. Thực trạng hình thức tập luyện thể dục thể thao ngoại khóa của học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh (n=758)

TT	Hình thức tập luyện	Thường xuyên		Không thường xuyên	
		m _i	%	m _i	%
1	Thể dục buổi sáng	123	16.23	635	83.77
2	Thể dục giữa giờ	161	21.24	597	78.76
3	Đội tuyển thể thao	82	10.82	676	89.18
4	Nhóm, lớp	243	32.06	515	67.94
5	Câu lạc bộ thể thao	277	36.54	481	63.46
6	Tự tập luyện	473	62.40	285	37.60

tại bảng 3.

Qua bảng 3 cho thấy: Học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh tập luyện TDTT NK theo 06 hình thức: Thể dục buổi sáng, Thể dục giữa giờ, Đội tuyển thể thao, Tập theo nhóm – lớp, CLB thể thao và Tự tập luyện, trong đó, hình thức được đông đảo học sinh tham gia thường xuyên nhất là tự tập luyện. Các hình thức tập luyện theo các CLB thể thao và theo nhóm, lớp cũng được đông đảo học sinh tham gia tập luyện, hình thức tập luyện có ít học sinh tham gia tập luyện thường xuyên nhất là tập luyện theo đội tuyển thể thao. Có thể giải thích do đây là hình thức

tập luyện có chọn lọc và yêu cầu người tập phải có năng khiếu ở các môn thể thao nhất định và tập luyện theo hình thức chuyên sâu.

3. Nhu cầu tập luyện thể dục thể thao ngoại khóa của học sinh Trung học cơ sở tỉnh Bắc Ninh

Tiến hành khảo sát nhu cầu tập luyện TDTT NK của 1398 học sinh thuộc 12 trường THCS tỉnh Bắc Ninh thông qua phỏng vấn bằng phiếu hỏi. Kết quả được trình bày tại bảng 4.

Qua bảng 4 cho thấy:

Tỷ lệ học sinh muốn tham gia tập luyện TDTT NK cao hơn rất nhiều so với tỷ lệ học

Bảng 4. Thực trạng nhu cầu hoạt động thể dục thể thao ngoại khóa của học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh (n=1398)

TT	Nội dung	Tổng số		Giới tính			
				HS nam		HS nữ	
		m _i	%	m _i	%	m _i	%
1	Thực trạng tham gia tập luyện thể thao ngoại khóa	n=1398		n=713		n=685	
	- Có	758	54.22	404	56.66	354	51.68
	- Không	640	45.78	309	43.34	331	48.32
2	Nhu cầu tham gia tập luyện thể thao ngoại khóa	n=1398		n=713		n=685	
	- Có muốn tham gia tập luyện	1039	74.32	533	74.75	506	73.87
	- Không muốn tham gia tập luyện	298	21.32	136	19.07	162	23.65
	- Phân vân	61	4.36	44	6.17	17	2.48
3	Nhu cầu tham gia các môn thể thao ngoại khóa	n=1039		n=533		n=506	
	Bóng đá	316	30.41	237	44.47	79	15.61
	Bóng chuyền hơi	282	27.14	156	29.27	126	24.9
	Đá cầu	635	61.12	337	63.23	298	58.89
	Bóng rổ	227	21.85	133	24.95	94	18.58
	Cầu lông	286	27.53	149	27.95	137	27.08
	Điền kinh	193	18.58	98	18.39	95	18.77
	Võ – Vật	308	29.64	172	32.27	136	26.88
	Bóng bàn	223	21.46	119	22.33	104	20.55
	Bơi lội	376	36.19	183	34.33	193	38.14
	Cờ (cờ vua, cờ tướng)	112	10.78	62	11.63	50	9.88
	Thể dục	237	22.81	125	23.45	112	22.13
	Các môn thể thao khác	153	14.73	73	13.7	80	15.81
	4	Nhu cầu tham gia CLB thể thao ngoại khóa	n=1039		n=533		n=506
- Có		873	84.02	458	85.93	415	82.02
- Không		166	15.98	75	14.07	91	17.98

sinh thực tế tham gia tập luyện ở cả nam và nữ. Mức chênh lệch đạt được xấp xỉ 20%. Như vậy, có nhiều học sinh muốn tham gia tập luyện TDTT NK nhưng chưa tham gia tập luyện. Nếu có những biện pháp hợp lý, tìm hiểu nguyên nhân rõ ràng có thể thu hút thêm nhóm đối tượng này tham gia tập luyện. Tương đồng với kết quả này, số lượng học sinh có nhu cầu tham gia tập luyện ngoại khóa các môn thể thao cũng cao hơn rất nhiều so với số lượng học sinh tham

gia tập luyện thực tế ở cả nam và nữ.

Tỷ lệ học sinh có nhu cầu tham gia tập luyện TDTT NK có sự phân tán giữa các môn và mang đặc điểm giới tính, cụ thể:

Nhu cầu tham gia tập luyện TDTT NK nhiều nhất ở học sinh nam tập trung vào các môn Bóng đá, Đá cầu, Võ – vật, Bơi lội, Bóng chuyền hơi và Thể dục, các môn khác có tỷ lệ phân tán hơn và thấp hơn. Thấp nhất thuộc về các môn Cờ.

Nhu cầu tham gia tập luyện TDTT NK nhiều

Bóng đá là một trong những môn thể thao được đông đảo học sinh THCS yêu thích và tích cực tham gia tập luyện TDTT ngoại khóa trên địa bàn tỉnh

nhất ở học sinh nữ tập trung vào các môn Đá cầu, Bóng chuyền hơi, Cầu lông, Võ thuật và Thể dục. Tỷ lệ chênh lệch giữa các môn này thấp hơn so với nam.

Học sinh có nhu cầu tham gia tập luyện TDTT NK dưới hình thức CLB thể thao rất cao ở cả nam và nữ.

KẾT LUẬN

Học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh tham gia tập luyện TDTT NK đa dạng cả về nội dung và hình thức; Các môn thể thao được học sinh các trường THCS tỉnh Bắc Ninh yêu thích và tập luyện nhiều nhất gồm: Đá cầu, Bóng đá, Cầu lông, Bóng chuyền hơi, Bóng rổ, Võ - vật và Thể dục. Các môn thể thao yêu thích của nam và nữ có sự khác biệt

Còn nhiều học sinh có nhu cầu tập luyện TDTT NK nhưng chưa tham gia tập luyện là điều kiện tiềm năng thuận lợi cho việc phát triển phong trào TDTT NK nhằm phát triển thể lực cho học sinh THCS tỉnh Bắc Ninh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2001), *Quyết định số 14/2001/QĐ-BGDĐT ngày 03/05/2001 ban hành Quy chế GDTC và Y tế trường học.*
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), *Quyết*

định số 72/2008/QĐ-BGDĐT ngày 23/12/2008 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc Quy định tổ chức hoạt động thể thao ngoại khóa cho HS, SV.

3. Dương Nghiệp Chí (2007), “Thể thao trường học ở Việt Nam và một số quốc gia trên thế giới”, *Tạp chí Khoa học thể thao, số 1, tr.52 – 56, Viện Khoa học thể thao, Hà Nội.*

4. Nguyễn Bá Điệp (2016), “Đổi mới hoạt động thể thao ngoại khóa bằng hình thức Câu lạc bộ góp phần phát triển thể chất cho học sinh THPT tỉnh Sơn La”, *Luận án Tiến sĩ Khoa học Giáo dục, Viện Khoa học TDTT, Hà Nội.*

5. Nguyễn Đức Thành (2012), “Xây dựng nội dung và hình thức hoạt động thể dục, thể thao ngoại khóa của sinh viên một số trường đại học ở thành phố Hồ Chí Minh”, *Luận án tiến sĩ khoa học giáo dục, Viện khoa học TDTT, Hà Nội.*

(Bài nộp ngày 17/9/2021, phân biên ngày 5/10/2021, duyệt in ngày 26/10/2021
 Chịu trách nhiệm chính: Nguyễn Văn Phúc;
 Email: nguyenvanphuchn@gmail.com)